

Голові конкурсної комісії НКРЕКП

Котко В.Г.

Стегнія Богдана Станіславовича

ЗАЯВА

Прошу Вас розглянути мою кандидатуру для участі у конкурсі на зайняття посади члена НКРЕКП. Вважаю, що моя кандидатура відповідає кваліфікаційним вимогам на зайняття вказаної посади з огляду на досить великий досвід керівної роботи в сфері газопостачання та газорозподілу в регіональних газових компаніях.

На протязі своєї діяльності мені доводилось стикатись з наступними проблемами функціонування ринку газу в Україні, без вирішення яких, на мій погляд, не можливе створення повноцінного ринку газу. А саме його наявність дасть можливість всім споживачам отримувати якісні послуги за справедливою ціною. Прийняття кодексів як газотранспортної системи, так і газорозподільних мереж створило засади для створення такого ринку. Нарешті з'явилися систематизовані збірки документів і регламентів замість раніше існуючої великої кількості розрізаних наказів, листів, роз'яснень та інших документів від НАК "Нафтогаз України", Міненерго вугілля, НКРЕКП й інших державних установ.

Другий позитивний момент — можливість заключати типові публічні договори із споживачами на постачання і розподіл газу. Таке нововведення полегшило відносини між постачальниками, споживачами газу та операторами розподільних мереж. Завдяки типовим публічним договорам будь-який постачальник має можливість швидко та без зайвих формальностей укласти договір зі споживачем.

Третє позитивне зрушення — застосування єдиної ціни на газ для населення. Таке рішення значно спрощує облік та адміністрування обсягів споживання газу серед 13 млн побутових споживачів в Україні. Це дуже важливо, враховуючи відсутність дорогих систем обліку споживання газу, які дозволяють налагодити контроль в онлайн-режимі.

Вже сьогодні в сегменті постачання природного газу промисловим споживачам існує досить розвинена конкуренція. Нині в цьому сегменті відсутнє монопольне становище будь-якого газового трейдера.

Однак є й інший, проблемний, сектор, пов'язаний з такими категоріями споживачів, як населення та ТКЕ, що обслуговують побутові об'єкти. На обслуговуючих цей сектор постачальників покладено спеціальні зобов'язання, діють спеціальні, регульовані ціни. І головна проблема тут, на мій погляд, яка гальмує розвиток ринку- це величезна доля субсидій, які фактично заміняють гроші. Близько 60% грошового потоку в цьому секторі припадає на клірингові взаєморозрахунки в рамках системи субсидій. Уся система клірингових розрахунків по ТКЕ і населенню зав'язана на НАК "Нафтогаз України", яка фактично вибірково регулює ці потоки. Тому жоден газовий продавець ресурсу, який захоче зайти на цей ринок, не зможе працювати незалежно, адже йому необхідно купувати газ у "Нафтогазу". Вирішити цю проблему можливо лише після того, як Уряд, Мінфін змінять існуючий підхід до надання субсидій, тобто, їх монетизація. Тільки після цього можна говорити про створення дійсно ринкових умов.

Наступне важливе питання- формування тарифів на послуги з транспортування, розподілу та постачання природного газу. Сьогодні оптові ціни на газ як товар у Європі і Україні майже зрівнялися, а в деяких країнах ціни на газ навіть нижчі, ніж у нас. А от тарифи на розподіл газу в Європі і Україні непорівнянні. В Україні досі тарифи в декілька раз нижчі. Тобто при порівнянних цінах на газ європейські оператори розподільних мереж мають набагато вищі тарифи, тож можуть спрямовувати набагато більше коштів на підтримку мереж у надійному робочому стані, на ремонти та оновлення обладнання. В результаті споживачі газу в Україні сплачують європейську ціну за газ, але не отримують відповідного рівня сервісу і безпеки транспортування газу.

В Європі це прозора система тарифоутворення на базі багаторічного бенчмаркінгу при використанні RAB-регулювання, або врахування обґрунтованих витрат при системі "витрати+". Через те, що роздрібна ціна на газ у нас включає надзвичайно великі оптові ціни, фінансування газорозподільних мереж відбувається за залишковим принципом. Через це вже не перший рік існує хронічна збитковість газорозподільних компаній. У зв'язку з цим виникає питання безпеки в газовій галузі.

Щоб уникнути цього, зараз необхідно перейти до стимулюючого тарифоутворення в газовій галузі. По-перше, у газорозподільних компаній з'явиться джерело для інвестування в газорозподільну систему, а також інвестування в розвиток газорозподільних мереж стане привабливим для зовнішніх інвесторів. Це стабілізує газорозподільну систему, убезпечить її від руйнування.

Далі, незалежно від того, як зміниться статус власності газорозподільних мереж, вони залишаться природною монополією. Юридична сторона цього

Юридична сторона цього питання парадоксальна — про платність мереж ані слова немає в жодному законодавчому документі. У Законі "Про ринок природного газу" є норма про те, що державні газорозподільні системи не можуть перебувати в безоплатному користуванні в оператора. Тобто потрібно буде виділити з газорозподільної системи саме державну частину. Але газорозподільна система — це весь комплекс трубопроводів, споруд на них, починаючи від ГРС і закінчуючи лічильником у споживача. Будинкові вводи, вуличні газопроводи, частина ШРП, частина ГРП — все це має різні форми власності. Іншими словами, цілісної газорозподільної системи у власності держави немає. Вирішення цієї проблеми також дасть змогу зробити ринок природного газу привабливим для інвесторів.

У газодобувній галузі існує проблема суттєвого податкового тиску з боку держави на добувні підприємства, що створює суттєвий бар'єр для входження в цей бізнес.

Крім того, потребує вирішення проблеми забезпечення права вільної зміни постачальника споживачем та створення системи гарантованого захисту споживача.

З огляду на вищевикладене, вважаю, що спираючись на свої досвід та знання, бачення проблем, що існують на ринку газу, та розуміючи шляхи їх вирішення, можу успішно виконувати функції члена НКРЕКП, відповідального за формування та реалізацію єдиної державної політики у сфері функціонування ринку природного газу, нафти та нафтопродуктів.

19.02.2018р.

Б.С. Стегній